

Asia: VN/1201/2021

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vankeuslain ja tutkintavankeuslain tupakointia koskevien säännösten muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 165/2020 vp.) täydentämisestä**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Lausunnonantajan kommentit ehdotuksesta tupakoinnin järjestämiseksi suljetuissa vankiloissa**

Täydentävä hallituksen esitys on annettu perustuslakivaliokunnan huomautusten (PeVL 40/2020 vp) toteuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta katsoi, ettei tupakointia vankiloiden ulkotiloissa voida kieltää. Sen sijaan estettä kieltää tupakointi vankiloiden sisätiloissa ei ole. Rikosseuraamuslaitos pyysi aluekeskuksilta ja vankiloilta lausuntoja esitysluonnoksesta. Nämä lausunnot toimitetaan oikeusministeriölle erikseen.

Rikosseuraamuslaitos kannattaa täydennettyä esitysluonnosta, joka on valmisteltu oikeusministeriön johdolla yhteistyössä. Tupakointia koskevien säännösten uudistaminen on tarpeen sekä vankien että vankiloissa työskentelevien virkamiesten terveyden edistämiseksi.

Suljettujen vankiloiden toiminnan kannalta paras vaihtoehto on ehdotettu malli, jossa tupakointi järjestettäisiin päivittäisen ulkoilun yhteydessä. Malli vaikuttaisi sellin ulkopuoliseen toimintaan käytettävissä olevaan aikaan ja osastojen päiväjärjestyksiin vähiten. Myös henkilöstöresurssien järkevän käytön kannalta ehdotettu vaihtoehto on paras. Yhtä useampien tupakointikertojen järjestäminen vaikuttaisi muiden laissa säädettyjen toimintojen järjestämiseen, kuten esityksessä on todettu. On perusteltua järjestää tupakointi siinä laajuudessa, jossa muu toiminta säilyy mahdollisimman ennallaan. Perusoikeuspunninnassa kaikkien vankien oikeutta toimintoihin voidaan pitää painavampana oikeutena kuin tupakoivien vankien mahdollisuutta päästä tupakoimaan useampia kertoja päivässä. Toisaalta normaalisuusperiaatteen kannalta ei ole perusteltua rajoittaa tupakointimahdollisuuksia enempää kuin on välttämätöntä. Esityksen mukaan joissakin avoimemmissa suljetuissa vankiloissa tai vankiloiden osastoilla useampia tupakointimahdollisuuksia olisi mahdollista järjestää ilman, että se vaikuttaisi merkittävästi muun toiminnan järjestämiseen. Vankien yhdenmukaisen kohtelun kannalta tilanne voi olla ongelmallinen. Esitysluonnoksessa on kuitenkin perusteltu myös sitä, miksi eri vankiloiden tai jopa vankilan eri osastojen tupakointimahdollisuudet voivat olla erilaiset yhdenmukaisen kohtelun vaatimuksesta huolimatta.

Esitysluonnoksen mukaan tupakkatuotteiden, tupakointivälineiden ja sytytysvälineiden hallussapito voidaan kieltää vankilan sisätiloissa, mutta ei ulkotiloissa. Rikosseuraamuslaitokselle säädettäisiin määräysenantovalta hallussapito- ja säilytysjärjestelyihin eli siihen, milloin vanki saa pitää tupakkatuotteet hallussaan. Olisi hyvä täsmentää voidaanko määräyksessä käsitellä hallussapidon järjestämisestä myös vankien kuljetusten ja niin sanottujen kärjämatkojen aikana.

#### **Lausunnonantajan kommentit ehdotuksesta tupakoinnin järjestämiseksi avolaitoksissa**

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole lausuttavaa ehdotuksista tupakoinnin järjestämisestä avolaitoksissa.

#### **Lausunnonantajan kommentit ehdotuksesta tupakoinnin lopettamisen tukitoimien järjestämisestä**

-

Sandvik Anna-Liisa  
Rikosseuraamuslaitos